

fee, at der bliver en Forsøgelse i Værdien, og derved kan det ogsaa let hændes sig, at Fæstegaardene blive dyrere for dem, der blive ved at være Fæstere. Denne Subvending har efter min Mening ikke meget at betyde. Hvis man vil lægge dette ene Tilfælde til Grund, som jeg havde den Ære at fremsætte for Forsamlingen, vil man see, at det vil for en Fæstegaard paa over 7 Tønder Hartkorn beløbe sig til ca. 70 Rd. Det er dog virkelig ikke Noget, hvorfor man skal undlade at stemme for Lovbestemmelsen, naar den i og for sig er hensigtsmæssig. Det er at være altsor ængstelig med Hensyn til Værdiforsøgelsen, at tage Hensyn dertil. Omtrent 70 Rd., som sagt, paa noget over 7 Tønder Hartkorn. Man vil erindre, at man vil her gaae frem efter Regler, der afvige noget fra de almindelige Regler, hvor efter man ellers handler ved Behandlingen af saadanne Spørgsmaal. De Eiendomme, hvorom der er Tale, beløb sig den 1ste Januar 1859 til 77,000 Tønder Hartkorn, og de Eiendomme, som vilde faae denne forsøgede Værdi, beløb sig til henved 208,000 Tønder Hartkorn. Antallet af Gaarde, som vilde høste Fordeel af Lovbestemmelsen, beløb sig til 52,000; Antallet af dem, som man er hængende i Tiden ville komme til at betale deres Gaarde dyrere, er 15,000. Men nu at tilfødsætte 52,000 Cieres Interesse af Hensyn til den mulige Indflydelse det vilde have paa de 15,000, troer jeg, er at give Mindretallet en Dørvægt, og det vilde være en Umhed i Behandlingen, der ikke vil stemme overens med den sædvanlige Maade at behandle disse Sager paa.

Ordføreren: Jeg skal i Forbindelse med, hvad et Par Medlemmer af Udvalget allerede have anført, for mit eget Vedkommende kun bringe i Erindring, at det Citat, som den ærede Landstingsmand, der nylig satte sig, har oplæst paa Udtrykket nær aldeles stemmer med, hvad jeg i Indledningen har anført, at det nemlig for mig nu som tidligere er en meget vigtig Hovedbetragtning, at det vilde være Skade, Uret, strigende Uret — man kalde det, hvad man vil — at det vilde være Noget, man ved alle Lovlige Midler skulde søge at modarbejde, at de nuværende Fæstefamilier skulde kunne

fortrænges fra Fæstestederne, og at Fæstegodsets Overgang til Selveiendom ved alle de Midler, hvorover man kan raade, bør ledes i den Retning, at det kommer til de nuværende Fæstefamilier. Det er det, jeg har udtalt, og det er det, der staaer i Citatet; men der staaer ikke der, og der staaer intetsteds, at der hos den enkelte individuelle Fæster skulde være nogen Ret i saa Henseende, thi man behøver ikke at være en saa stor Jurist som den Mand, der nylig blev nævnet, for at vide, at den individuelle Fæsters Ret kun støtter sig paa en Contract, og at, naar Contracten er udløben, er der ingen Ret længer. Forsaavidt mener jeg, at den Modsigelse, hvori den ærede Landstingsmand troede at kunne hilbe mig, er fuldstændig gjendreden længe, inden han havde Ordet; thi i den samme Mand og Tankegang har jeg bestandig søgt at virke. I den Emule Deel i Forhandlingerne om disse Forhold, som jeg har havt, har jeg bestandig gjort mig Umage for at holde dem i dette Spor, og jeg skal bemærke, at fra denne Tankegang er det ogsaa, at hele § 2 er udgaaet. Den har ikke blot til Diemed at fremme Selveiendom. Det vilde være det eneste Maal, naar man blot gif ud fra et almindeligt statsøkonomisk Princip, at tilveiebringe fuldkommen rene og frie Forhold, som den ærede Minister ved en tidligere Leilighed har udtrykt sig; det Maal vilde være naaet, naar man blot sagde, at ethvert fæstelig Sted skal stilles til Auction; saa var det nødt til at gaae over til Selveiendom, og saa var det statsøkonomiske Princip fyldestgjort. Men jeg har udtalt længe, førend disse Citater fremkom, at det for mig er, om ikke den vigtigste, saa dog en meget væsentlig Betragtning tillige at opretholde de nuværende Fæstefamilier i deres Besiddelse, og derfor er Forslaget gjort; thi da Fæstefamilierne ikke have anden Garanti end en i Tilid til Godseterens Humanitet, grundet Fordøntning om at kunne faae Gaarden enten overdragen til Fæste eller forlods solgt til Eiendom, og alle Bestræbelser for at faae denne Bestemmelse slaaet fast ved Lov hidtil ikke ere trængte igjennem, saa siger jeg: lad os da forsøge, om det ikke kan naaes ved at give en finantiel, en pecuniær Støtte til dette Humanitetshensyn, paa hvis vedvarende Virksomhed